

VEFEYÂT

ÜNLÜ BAŞKURT TÜRKOLOG AHMET SÜLEYMANOV'U KAYBETTİKİ*

Arş. Gör. Mustafa DUMAN**

Türkoloji çalışmalarına beş yüzün üzerinde makale, kırka yakın bilimsel kitap ve sayısız konferansla katkıda bulunan Prof. Dr. Ahmet Süleymanov 21 Kasım 2016 tarihinde uçağa vardı.

Süleymanov, 15 Mart 1939 tarihinde Başkurdistan Cumhuriyeti, Büryen'e bağlı Nebi (Nabievo) köyünde kolhoz işçisi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Siyasi baskının neden olduğu sosyal hayattaki çalkantıların ağır bir şekilde hissedildiği 1930'lu yıllarda babası Muhametveli Hayrulloviç, sisteme karşıt olmakla suçlanmış; ancak Balemor-Baltık Kanalı inşasında işçi olarak çalışma şartıyla özgürlüğüne kavuşmuştur.

Süleymanov, başarılarla dolu bir öğrenim hayatı geçirmiştir. İlkokulu doğduğu köyde bitirdikten sonra ortaokula devam etmek için Baynazarovo köyüne gitmiştir. Daha ortaokul çağlarındayken hem eğitimini aksatmamış hem de bir kolhozda işçi olarak çalışmıştır. Süleymanov'un

folklorla olan ilgisi de bu yıllarda, bölgede gerçekleştirilen araştırma gezilerine katılmasıyla başlamıştır. Süleymanov, doğup büyüdüğü topraklara olan borcunu, ilk olarak, üniversite öğrenimini bitirdikten sonra burada öğretmenlik yaparak ödemiştir.

Askerlik hizmetini yerine getirdikten sonra 1961 yılında Başkurt Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Rus-Başkurt Bölümü'nde lisans öğrenimine başlayan Süleymanov, 1967 yılında öğrenimini başarıyla tamamlamıştır. Mezuniyetinin üzerinden çok geçmeden, 1972 yılında Başkurt Üniversitesi'nde Başkurt Edebiyatı ve Folkloru alanında öğretim elemanı olarak çalışmaya başlayan Ahmet Süleymanov, 1973 yılında "Başkurt Toponimik Efsane ve

* Ahmet Süleymanov'un hayatı hakkındaki bilgiler için şu internet sayfasından yararlanılmıştır: <http://www.bashinform.ru/news/924751-v-ufe-skonzhalsya-izvestnyy-uchenyy-folklorist-obshchestvenny-deyatel-akhmet-suleymanov/>

** Ege Üniversitesi, TDAE, Türk Halk Bilimi ABD, m.duman66@gmail.com

Menkıbelerinin Fikir-Sanat İşlevleri ve Tarihi Temelleri" başlıklı adaylık tezini başarıyla savunmuştur.

Süleymanov'un daha çocukluk çağında başlayan folklorla karşı olan ilgisi Başkurt Devlet Üniversitesi'nde çalıştığı yıllarda da eksilmeden devam etmiştir. Üniversitede çalıştığı yıllarda ülkesinin hemen hemen tüm bölgelerinde derleme çalışmalarına katılmış, bu bölgelerde derleme yapan öğrencilerine danışmanlık yapmıştır. Yapılan bu derleme çalışmalarının sonucunda "Başkirkoe Narodnoe Tvorçestvo" (Başkurt Halk Yaratıcılığı) adlı on sekiz ciltlik külliyyat meydana gelmiştir. Bu külliyyatın hazırlanması ve yayınlanması aşamasında büyük emeği olan Süleymanov, ortaya çıkan bu büyük eserin üç cildini kendi derleme malzemesiyle oluşturmuş, bir cildini ise Nur Zaripov'la ortak olarak yayınlamıştır. Böylesi büyük bir çalışma, hakkı olan değeri görmüş; Ahmet Süleymanov, Salavat Yulayev Devlet Ödülü'ne layık görülmüştür.

Süleymanov, 1991 yılında "Başkurt Gündelik Halk Masalları: Konu Kadrosu ve Poetikası" başlıklı doktora tezini Moskova Devlet Üniversitesi'nde savunmuş ve doktor unvanını almıştır. 1991-2002 yılları arasında Rusya Bilimler Akademisi Ufa Bilim Merkezi Tarih, Dil ve Edebiyat Enstitüsü Folklor ve Sanat Bölümü'ne başkanlık etmiştir. 2002-2006 yılları arasında Dünya Başkurt Kurultayı İcra Komitesi Temsilcisi görevini üstlenmiştir. 2006 yılından itibaren M. Akmolla Devlet Pedagoji Üniversitesi'nde profesör olarak çalışan Ahmet Süleymanov, başta ülkemiz olmak üzere pek çok ülkedeki akademik toplantılara katılmıştır.

Süleymanov, Türk Dil Kurumu bünyesinde sürdürülen "Türk Dünyası Destanlarının Tespiti, Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Yayınlanması Projesi"nde etkin rol almış ve 2014 yılında Başkurt Destanları I, II, III ve IV adlı dört eseri ülkemizde yayınlamıştır.

Türkoloji alanındaki çalışmaları, Ahmet Süleymanov'un adını ebediyete taşıyacaktır.

Ruhu şad olsun!

Urniâız cännât bulhın!